

STAREA DE SĂNĂTATE A POPULAȚIEI MĂSURATĂ PRIN MORTALITATEA EVITABILĂ ȘI POVARA BOLII

Denis Cernelea

(Conducător științific: Larisa Spinei, dr. hab. șt. med, prof. univ., Catedra de management și psihologie)

Introducere. Mortalitatea evitabilă și morbiditatea reprezintă o problemă de sănătate publică la nivel mondial și în special, la nivel național. Evaluarea științifică a deceselor evitabile, a morbidității, a frecvenței cauzelor acestora și evidențierea grupurilor populaționale vulnerabile va sensibiliza populația, cu privire la afecțiunile ce determină impactul lor major.

Scopul lucrării. Evaluarea caracteristicilor tendinței mortalității evitabile și dizabilităților persoanelor adulte, ierarhizarea acestora prin prisma principalelor cauze pentru suport în implementarea politicilor de sănătate publică.

Material și metode. A fost evaluată dinamica și cauzele deceselor evitabile la nivel național, profil teritorial cu evidențierea raioanelor, pe o perioadă de 11 ani (2007-2017). Analiza cauzelor dizabilităților persoanelor adulte se efectuează după același principiu pentru perioada 2012-2017. Materialul de studiu fiind reprezentat de datele statistice extrase din buletinele oficiale ale Biroului Național de Statistică, Agenția Națională de Sănătate Publică.

Rezultate. Ponderea deceselor evitabile din Republica Moldova din 2007-2017 constituie o jumătate (49,1%) din totalul deceselor. Din totalul de 235458 decese evitabile survenite la nivel național în perioada 2007-2017, 142837 s-au datorat afecțiunilor sensibile la îngrijirile medicale (boli tratabile), iar 183371 s-au datorat afecțiunilor sensibile la promovarea sănătății (boli prevenibile).

Concluzii. Variațiile deceselor evitabile și morbidității înregistrate în profil regional demonstrează existența unui specific regional. Numărul deceselor evitabile a scăzut cu 7%, cu excepția creșterii deceselor evitabile prin hipertensiune arterială, prin cancer mamar, cancer colo rectal și cancer pulmonar, în anul 2017 comparativ cu 2007.

Cuvinte cheie: mortalitate evitabilă, deces, morbiditate.

HEALTH STATUS OF THE POPULATION MEASURED BY AVOIDABLE MORTALITY AND BURDEN OF DISEASE

Denis Cernelea

(Scientific adviser: Larisa Spinei, PhD, prof., Chair of management and psychology)

Introduction. Avoidable mortality and morbidity are a problem of public health worldwide and, in particular, at national level. The scientific evaluation of avoidable deaths, of avoidable morbidity and the frequency of their causes as well as the identification of vulnerable population groups will raise awareness of the diseases that determine their major impact.

Objective of the study. Evaluation of the tendencies of avoidable mortality and disability of adults, their hierarchy through the main causes for support in the implementation of public health policies.

Material and methods. The dynamics and causes of avoidable deaths at the national level, with a territorial profile highlighting the districts, were evaluated over a period of 11 years (2007-2017). The analysis of the causes of adult disabilities is based on the same principle for 2012-2017. The study material is represented by the statistical data extracted from the official bulletins of the National Bureau of Statistics, the National Public Health Agency.

Results. The share of avoidable deaths in the Republic of Moldova in 2007-2017 accounts for half (49.1%) of total deaths. The 142837 cases were due to medical care conditions (treatable diseases), and the 183371 cases were due to health promotion conditions (preventable diseases), from the 235458 cases avoidable deaths occurred nationwide in 2007-2017.

Conclusions. Variations in avoidable deaths and morbidity in a regional profile demonstrate the existence of a regional specificity. The number of avoidable deaths decreased by 7%, except for the increase in avoidable deaths by high blood pressure, breast, colorectal and cancer, in 2017 compared to 2007.

Key words: avoidable mortality, death, morbidity.